

Fysieke Johannes na Matthäus-feest

MUZIEK BACH/MACMILLAN

★★★★★

Vers gecomponeerde passie houdt stand, zelfs na een eersteklas uitvoering van Bach.

AMSTERDAM In de Paastijd wijzen de muzikale neuzen allemaal naar het zuidoosten, richting Leipzig waar Bach zijn *Matthäus Passion* schreef. Alleen al in het Amsterdamse Concertgebouw staan dezer dagen een stuk of tien uitvoeringen van dit werk op het programma. Er was een kleine paleis-revolutie nodig om de lange Bachtraditie van het Concertgebouworkest te doorbreken met een andere, vers gecomponeerde passie. Die moeite heeft geloond. De *St John Passion* van de Schotse componist James MacMillan (1959), amper twee jaar oud, is een werk dat standhoudt, zelfs als het een dag na een eersteklas *Matthäus* van de Nederlandse Bachvereniging klinkt.

MacMillan heeft de passietekst voorzien van fysieke muziek, met pijnkretten in de klarinetpartijen en zweepslagen van het hout van strijdstokken. Binnen die overdaad aan heftige emoties zorgt een sereen *Stabat Mater* voor verkoeling. Een twaalfkop-

pig vertellerskoor zingt de partij van de Evangelist, het Groot Omroepkoor levert machtig vuurwerk in het Engels en het Latijn.

De Christusfiguur, gezongen door de Finse bariton Tommi Hakala, moet opboksen tegen de trombones waarmee hij hetzelfde register deelt. Die ongelijke strijd werkt in deze context als een mooie metafoor voor de eenzame Christus, vechtend tegen de machtigen van zijn tijd.

Op de kruisiging volgt een klaagmotief van wegglijdende noten met een voelbaar neerwaartse zuigkracht. Indrukwekkend is het tiende deel, het slot van de compositie. Daar verstomt de zang en wordt de vocale lijn overgenomen door lage strijkers. Uiteindelijk zijn het hemels tingelende klokjes die het einde inluiden van deze enerverende, volwaardige passie.

De dirigent Colin Davis, voor wiens 80ste verjaardag het werk is geschreven, gidste het Concertgebouworkest met meesterhand door de complexe partituur. Met Tommi Hakala, het Groot Omroepkoor, het Concertgebouworkest en James MacMillan werd hij na afloop langdurig door het publiek bejubeld.

Een dag eerder was het feest voor de Deen Lars Ulrik Mortensen, die met de

Nederlandse Bachvereniging tekende voor een geweldig expressieve lezing van Bachs *Matthäus Passion*. Een clubje van acht ripiënist (vulstemmen), zes jongens van het Kampen Boys Choir en negen solisten leverden genoeg kracht om het openingskoor body te geven. De tenor Jan Kobow (Evangelist) begon mooi licht en penetrant maar kreeg in de loop van de avond wat last van een vermoeide stem. De bas Peter Harvey (Christus) was geweldig op dreef, net als de countertenor Robin Blaze en de sopraan Dorothee Miels.

In 2010 staat er weer een vertrouwde *Matthäus Passion* op de lessenaars van het Concertgebouworkest. Na dit geslaagde experiment zou er ruimte moeten blijven voor hedendaagse passies. Er zijn volop werken waarmee het KCO goede sier kan maken, die van Goebajdoelina, Rihm en Golijov voorop. Ze bieden een prachtige kans om de monocultuur in de Paastijd te doorbreken. Het muziekleven zou er vruchtbaarder van worden.

BELA LUTTMER

Bach/MacMillan. De Nederlandse Bachvereniging o.l.v. Lars Ulrik Mortensen. Nog op 7/4 (Tilburg) en 8 t/m 11/4 (Naarden). MacMillan: KCO o.l.v. Sir Colin Davis. Amsterdam, 2/4 en 3/4.